

# BÚCSÚBESZÉDEK MAKOVECZ IMRE TEMETÉSÉN



*Tisztelt Makovecz Család! Tisztelt Gyászoló Gyülekezet!*

Azt hallottam, Makovecz Imre meghalt. Azt is beszélnek, hogy eltávozott, és itthagyt bennünket. Ez különös. Hogyan is halhatna meg az, aki halhatatlan? Hogyan is hagyhatna itt az, akibe nap mint nap belebotlik az ember? Belebotlik a Puskás Akadémia kollégiumépületében, a katolikus egyetem auditoriumában vagy éppen Csíksomlyóban, ha arra veti a jó sorsa. Ugyan miképpen szűnhetne meg létezni az, aki a világ kivételes szellemeinek titkos gyülekezetéhez tartozik? Azokhoz a szellemekhez, akiket összeköt egy rejtélyes szál, mely korokon, politikai rendszereken és múltó irányzatokon ível át. Összeköti őket valami titkos elhivatottság, ami nem szakad el évszázadok múlásával, nem feslik az idő sodrásában, összeköti őket a cél, a küldetés, a kötelesség elijeszthetetlen teljesítése. Az aranykor emberei ők, akik kezdettől fogva mindig egyet akartak, pontosabban az Egyet akarták. Azt az Egyet, ami mindig volt, de mégis mindig újra kel-

lett alkotni. Azt az egy festményt, azt az egy szobrot, azt az egy költeményt, azt az egy házat akarták megfesteni, kifaragni, megírni és megépíteni, amely már az emberiség megszületése előtt fent, a magasban létezett.

*Kedves Imre Bátyám!*

Mi tudtuk, hogy Te tisztában vagy a fentről kapott feladatoddal és tehetségeddel. Tudtuk, hogy az aranykor világának ereje lakik Benned. Értettük, amikor azt mondtad valakire: lakik benne valaki. Értettük, de nem mondtuk, mert valahogy illetlennek éreztük volna. Nem mondtuk, de tudtuk, hogy hányadán is állsz Te az ember előtti világgal. Ezért valahogy természetesnek vettük, hogy sohasem láttunk tolagodni vagy kérkedni. Melletted állva oly nyilvánvaló volt, hogy csak a közepszerű törtet, csak a tehetségtelenség hetvenkedik. Láttuk, ahogy méltósággal vársz, ha nem a Te időd járja. Láttuk, hogy nem hajolsz meg a tovatűnő évek sürgetésétől, sem a hatalom szavától, sem az anyagi teher alatt. Ezért is vettük természetesnek, hogy szavaid mindig az örök mércéhez igazítottad, és sohasem voltál hajlandó őket mézbe mártani se hízelgés, se fenyegetés hatására.

*Tisztelt Imre Bátyám!*

Az általad is oly nagyra tartott püspök-prédikátor azt tanította, hogy először jogot kell szereznünk ahhoz, hogy az embereknek útját álljuk, és rábeszéljük őket valamire. Ezt a jogot az igazságunkból meríthetjük. Csak az szól igazán, aki kénytelen szólni. Így lettél korszakos alakja a magyar politikának is, s ha az oly sok, többre hivatott, de a tökével alá rejtőzött szellemi ember példáját követve, kényesen eltoltad volna magadtól az elrendelt kötelességet, hazánk sohasem talált volna önmagára, nem állt volna a saját lábára,

s ma leginkább egy reménytelen szakadék mélyén vergődne.

*Tisztelt Imre Bátyám!*

Sokan vagyunk, akik Tőled lestük el, hogy az élet a maga egészében becsületügy. Nem szabad hát megvetni, nem szabad elprédálni, nem szabad eladni vagy eldobni, mert az az Istené, amit a mi becsületünkre bízott. Tartozunk hát a ránk testált élet egész tökéjével és minden lehetőségével, ezért kötelesek vagyunk azt részletekben és híven törleszteni. Köszönjük az egyenes, kertelés nélküli beszédet, köszönjük a szigorú intelmeket. Nem felejtjük: a haza nem eladó, az ördöggel nem cimborálunk, a küldetésben nincs alku. Tudjuk, úgy kellene nekünk is keresnünk az igaz és erkölcsileg járható utat, ahogy Te tetted: konokul, világszínvonalon és megvesztegethetetlenül.

*Tisztelt Gyászoló Család!*

*Tisztelt Gyászoló Egybegyűlte!*

Az emberi történelem nagy alkotásait örök béke és örök kiengesztelődés lengi körül. Megbékítenek, mert viszszerteremtik a világot a Kezdet dicsőségére, és elfeledtetnek mindent, ami azóta történt. Ez a kiengesztelődés árad Makovecz Imre alkotásaiból, és ezt a békét érezzük most ravatala felett állva.

*Kedves Imre Bátyám!*

Most megadjuk Neked a végtisztességet. De ha holnap valaki azzal hozakodnék elő, hogy Te meghaltál, csak legyinteni fogunk: szegény ember, nem tudja, mit beszél. Ezért most úgy köszönök el Tőled, ahogy akkor szoktam, amikor még testi valódban is itt voltál közöttünk, és kifordultam a Kecse utcai házad kapuján: viszontlátásra, Imre Bátyám!

**Orbán Viktor, miniszterelnök**



Testvéreim, együttérző szívvel állunk itt Imre testvérünk koporsójánál. Ajánljuk Őt közös imádsággal Isten irgalmába és az Örök életbe vetett hittel és kérjük a Szentlélek vigasztalását.

Testvéreim, hallgassunk meg Szent Pál apostolnak a rómaiakhoz írt leveléből a következő idézetet: *Mert közülünk senki sem él önmagának, és senki sem hal önmagának: Mert ha élünk, az Úrnak élünk; ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Azért akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk. Mert azért halt*



*meg és támadott fel és elevedett meg Krisztus, hogy mind holtakon mind élőknön uralkodjék.*

Mindnyájan Isten ítélőszéke előtt állunk.

Ez az Isten igéje.

Most pedig hallgassuk meg élő hittel Krisztus üzenetét, aki a feltámadás és az élet és aki az élet szavaival erősít, és vigasztal minket. Az Úr legyen veletek Evangélium Szent Lukács könyvéből: Egy alkalommal így szólt Jézus a tanítványaihoz: *legyetek hasonlók az olyan emberekhez, a kik az ő urokat várják, mikor jő meg a menyegzőről, hogy mihelyt megjő és zörget, azonnal megnyissák neki. Boldogok azok a szolgák, kiket az úr, mikor haza megy, vigyázva talál: bizony mondom néktek, hogy felövezvén magát, leülteti azokat, és előjövén, szolgál nekik. És ha megjő a második őrváltáskor, és ha a harmadik őrváltáskor jő meg, és úgy találja őket, boldogok azok a szolgák! Ezt pedig jegyezzétek meg, hogy ha tudná a ház gazdája, mely órában jő el a tolvaj, vigyázna, és nem engedné, hogy az ő házába törjön. Ti is azért legyetek készek: mert a mely órában nem gondolnátok, abban jő el az embernek Fia.*

Ezek az Evangélium igéi.

Kedves Testvéreim!

Egy XIX. századi szociális apostol, egy német pap, Adolf Kolping találta ki a katolikus legényegyleti mozgalmat. E szavakkal intette a reá bízott ifjakat: *Légy kiváló a szakmában, légy jó családapa, légy jó keresztény, és légy jó közéleti ember.* Így folytatta: *Ha valaki kiváló a szakmájában előbb-utóbb tekintélye lesz munkatársai előtt. De csak akkor lehet igazán tekintélye ha a magánéletében jó családi háttere van. Mert ha nincs jó családi háttere az előbb – utóbb meglátszik a munkáján. Mikor lesz valakinek jó családi háttere? A keresztény hitből és eszközökből él a család és ha jó keresztény akkor nem kell félnie, hogy lelkileg elbizonytalanodik, meghasonlik. Ha pedig kiváló szakember, jó családapa, jó keresztény akkor hitelesek lesznek a sza-*

*vai a közéletben. Kisugárzása lesz, szavaira hallgatni fognak az emberek.*

Makovecz Imre testvérünk ilyen ember volt. Kiváló volt a szakmájában, kiváló építőmester, építőművész és építész volt.

Kiváló családapa volt. Ezt tanúsítják a felnőtt gyermekei és unokái, dédunokái és felesége. Kiváló keresztény volt, mert mindig Urának tekintette a Teremtőt és személyes megváltójának Jézus Krisztust. Szentségekkel megerősítve ment az Örökkévalóságba. Kiváló közéleti ember volt. És mint kiváló közéleti ember, nagy hatású volt. És azért volt nagy hatású, mert nála az elmélet és a gyakorlat megegyezett a szavakkal. Ritka dolog ez a mai világban, és ellentmondást vált ki az emberek között. Hiszen az igazság igéje, az Isten igéje – ahogy a Jelenések könyvében olvassuk – olyan mint a kétélű kard. Elvlaszt szívet és vesét, szembesíti a jót a rosszal, és ezt nem szeretik az emberek, főleg azok akik az egyik percről a másik percre élnek.

Makovecz Imre testvérünknek ezért sok ellensége volt, de sokkal több barátja volt, van és lesz. Mert az Ő bátorsága ahogy kiállt az elvei mellett, kiállt felelős szavakkal és tettekkel és a magyarság érdekei mellett az sokszor felborzolta a kedélyeket és ellentmondást váltott ki. De a kisugárzása és a tartása megmaradt.

Imre testvérünk, tudjuk, nagy építész volt és méltán hasonlítják tisztelői az ő életművét Bartók és Kodály életművéhez. Mert amint Bartók és Kodály a huszadik század első felében bejárták a Kárpát-medence minden zugát, ahol magyarok éltek, és az utolsó órában összegyűjtötték a magyar népzene kincseit.

A nehéz és sötét évtizedekben: Makovecz Imre nem azzal foglalkozott, hogy ő saját maga hogyan csillogjon-villogjon, nem kereste a népszerűséget, hanem elment a Kárpát-medence minden magyarlakta zugába. Összeszedte az építészet emlékeit, de nem műgyűjtőként, hanem tanulóként és tanítóként. Az ő életműve két gyöker-



ből táplálkozik: a keresztény katolikus hitéből és a magyar népi kultúra hagyományából.

A gyökér nem azonos a zöldellő fával, a szép virággal, édes gyümölcssel. A gyökér mindig göcsörtös, földszagú. Akik nem ismerik közelről Makovecz Imrét talán úgy érznek, hogy egy kissé göcsörtös, hogy kissé földszagú. De emögött mély tartalom rejtőzött. A gyökér biztosítja a fának a folytonosságot. A gyökér viszi az életet a fába.

Elhervad a fűszál, lehull a virág, ahogy Izaiás próféta fogalmaz, de az



Isten ígéje örökké megmarad. Az igazi értékek, amiket ő hordozott és áthagyományozott, azok maradandó értékek. Szokták mondani: Makovecz Imre iskolát lapított. Nézőpont kérdése. Ő nem akart iskolát alapítani, nem akart tanítani, nem akart jó tanácsokat adni, mint sokan hazánkban, és utána minden marad a régiben. Ő a tettek embere volt. Tett, alkotott és ha ez valakit érdekelt, akkor azt mondta, hogy mit csinálók, mit csinálsz és ha tetszik neked akkor kövess engem. Viszont sokaknak tetszett az ő példája.

Élete nagy szomorúsága volt, hogy ő aki annyi templomot épített a Kárpát-medencében, nem tudott templomot építeni Budapesten. Mert az építészet valahol mindig templom-építészet is. Még akkor is ha valaki bevallja magának és akkor is ha a tudatalattiba szorítja vissza. Ady Endre szépen fogalmaz *Az Isten balján* című versében:

*Az Isten van valamiként:  
Minden Gondolatnak alján.  
Mindig neki harangozunk  
S óh, jaj, én ott ülök a balján.*

És aki akarja, annak ez még jobban sikerül, mert az Isten kegyelme is segít. Dávid király az Ószövetségben templomot akart építeni az Isten dicsőségére, de nem építhetett. Fia, Salamon király templomot épített Jeruzsálemben. Reméljük, hogy lesz Salamon, aki Makovecz Imre elgondolásait megvalósítja itt Budapesten. De ezen ne cso-

dálkozzunk, hiszen aki az Övéi között lakott az befogadtattot. Már pedig ez a krisztusi sors. A tanítvány nem lehet különb a Mesterénél, de az bizonyos, hogy ha a földi sátrunk leomlik, ahogy Pál apostol fogalmaz a korinthusiakhoz írt első levelében, a Mennben örök élet vár reánk.

Makovecz Imre hitte és tudta, hogy az ismert és ismeretlen Teremtő az ő Teremtője és Megváltója is. Makovecz Imre hitte és tudta és számított rá, hogy az Örök Otthonban Isten asztalánál elfoglalhatja méltó helyét.

Úgy legyen. Ámen.

**Bolberitz Pál**

*Imre!*

Még valamikor a hetvenes években rajzoltál nekem egy különös, kétszárnyú, tükrös kartont, melyre szimmetrikusan, mint Leonardo szokta volt, ezt írtad:

*„Az angyal tükörbenéz. Önmaga képe mered rá, bár az a dolga, hogy átlásson. Tudja, hogy a fonsor mi lehettünk valaha. Angyalképének oka és titka. Nekünk reményünk, hogy a fényben lássunk, de hogyan nézhetne vissza a tükör, hogy ne mutatná végre egyszer angyalok arcát, hanem a miénket.”*

Akkor még kevesen ismertünk, de mi, akik tudtuk, ki vagy, azt is tudtuk, hogy meg fogod változtatni az építészet, és azon át a haza sorsát. Igazunk lett. A fiatal fa hatalmas tölggyé terebélyesedett, s most, hogy kidőlt, látszik csak igazán, milyen pótolhatatlan.

Ki vagy Te, ki ez az angyalokkal cimboráló, zseniális, esszenciális lény, aki ha kell, bátran és önfeláldozón száll szembe hatalommal és arannyal, aki falut épít, de akadémiát alapít, aki falusi főépítész, de a világ minden jelentős építészeti díjának birtokosa, a világ egyik legnagyobb építész? Ki vagy Te, aki a Váti sötét padlásszobájától a Kecse utcai varázslatos irodáig vezetted mára hatalmassá nőtt, határokon



átnyúló szervezetekké terebélyesedett csapatod?

*„Nem tudom, hogy az angyal én-e. Nem tudom, hogy a létezőhöz hajló semmi-e az én és másutt talán nincs is. Ha nincs, bármi lehetett akkor, hajladozó, emlékező házak, az otthon, mely csupán az érkezést és a nyugalmat tudja, de nem jött meg még aki érkezik, aki otthonnak, menedéknek látja önmagát és azt a helyet, mely előre emlékszik rá, az érkezőre.”*

Meghódítottad a világot varázslatos építészeteddel. A nagy külföldi egyetemek, könyvtárak, folyóiratok mind ismernek, díjaidnak se szeri, se száma, a világ egyik legnagyobb építészé lettél. Az egyetemi professzortól az egyszerű emberekig mindenki ismer. Ismerünk mint építész, ismerünk mint igaz hazafit, ismerünk mint önzetlen templomépítőt, és bizony ismerünk, mint a nemzet lelkiismeretét, aki szót emel, ha kell és ott van, ahol nagy a baj, ahol szakad a gát. Gyönyörű templomaid, házaid koszorúzzák az egész Kárpát-medencét. Tanítványaiddal ott vagy mindenütt a hazában is és távolabb is, csak a fővárost fosztotta meg ostoba vezetése az ajándéktól, amit szívesen adtál volna.

*„A himnuszt éneklük sokan, s látom őket, az eltorzult magyarokat, amint énekelnek, s tudom ők az enyéme, bár-hogy is lett, bármivé is lettünk, a keservesen visszafojtott síráson át látom együtt a vereséggel a győzelmet, mert átvilágítja a dal az arcokat.”*

Nemrég arra kértelek, segíts egy országos ügyben. Fáradt voltál, de végül eljöttél a Széchenyi térre. Hallgattad, ahogy soroljuk a gondokat, majd hal-kan azt mondtad, pénz nem érdekel, három hét múlva letesszük a megoldást az asztalra. Kikísértelek, beültünk a Greshambe egy pohár furmintra. Kedves és elegáns voltál, mint mindig, de csendes, és sokat néztél a távolba, mintha látnál valakit a Dunánál. A nagyokról beszéltünk. Kosztolányi és Nagy László, Weichinger és Csonka tanár urak, Heine és Rilke, Reischl és Reimholz barátaink jártak az asztalunknál. Lassan kiittad a borod és kimentünk a térre, az alkonyatban. Néztük a Dunát, vártuk az autót. Csendesen azt mondtad: fontos ez, amit csinálsz. Csend volt, majd rám néztél és azt mondtad, ez nagyon fontos, érted? Persze, mondtam kis szünet után, pedig akkor még nem értettem. Álltunk csendben, a hegyeket nézve, mint akinek már nem kell a szó, elég a gondolat. Sötétedett. Megjött egy fekete kocs, kinyílt az ajtó. Kezet szorítottunk, viszontlátás, Isten megáldjon. Isten megáldjon.



*„Jobb elfogadni, hogy valahonnan jöttünk és valahová megyünk, hogy megszülettünk és meg kell halni, hogy nem a kezdet és nem a vég a születés és a halál. Ez azonban nem lehet enyhítője a tények drasztikus és elfogadhatatlan valóságának. Indokolt és szent az őrjögő sírás, toporzékoló könnyörgés az életért a halállal szemben. Én meghalok, de bennem ma a nemzet él, az arkan-gyalok jövőjét pedig nem ismerhetem.”*

Imre, köszönöm a tanítványok nevében az emberséget, a tanítást az építészet nevében, a megújulást és a géniusz példáját, az elesettek nevében az önzetlen segítséget, a haza nevében a becsületet, a hősiességet, a tisztaságot, a hűséget, a kis falvak nevében a megmaradást és otthont a keresztények nevében a templomokat és az őszinte példát, a kultúra nevében az eleganciát és felemelkedést a művészet nevében az Akadémiát és életteret; a barátok nevében az igaz barátságot.

Köszönjük Neked, Imre, amit értünk tétél. Isten Veled, Mester!

**Nagy Ervin, országos főépítész**

*Imre!*

Árván állunk itt, szeretteid, híveid, társaid, követőid, tisztelőid.

Délben búcsúztattunk, így most angyali helyzetedhez illőn a jövőről,

szellemi hagyatékodról és elárvult hazánk sorsáról kell beszélnem, de gyenge vagyok, rabul ejt a múlt, a kavargó fényes emlékek, mély érzelmek és magas szellemed közénk hullott morzsái.

Tudom, de nem hiszem, nem értem, hogy Te már a tükör másik oldaláról nézel minket.

Így írtál:

„Ha a jövőre kell vagy kellene gondolnom, elemi realitásérzésem azt mondja, hogy úgy tegyem ezt, hogy gondolataimat próbára teszem a személyes halálon.

Az a gondolat állja meg a próbát, mely túléli a bizonytalanságot, hogy gondolataim, tapasztalataim, minden amit látok, minden amit szerettem és amitől idegenkedtem, semmibe vész, vagy legalábbis a perszóna számára követhetetlen egyetemesnek hitt intelligenciába tér vissza.”

Értjük-e majd ennek az egyetemes tudatnak a hangját?

Meg tudjuk-e majd különböztetni ezt a lényegi bölcsességet saját gondolatainktól, hallani remélt vágyainktól?

A Te gondolataid, rajzaid kiállták már a nagy megmértetést.

Körben a falakon nagy testámentumod, legfőbb műved képei már a jövőbe mutatnak. A nemzet feltámadásának, életed talán legfőbb mozgatójának víziói.

Talán már évekkel ezelőtt, mikor nyertes pályaműved félrerakva egy fentebbi síkon újra kezdted ezt a ragyogó katedrális, érezted a jövőt.

Megsejtetted, hogy alkotásod testet öltését már egy magasabb szférából figyeled, s előrelátóan tudtad, hogy az nemzeti jelképpé, a megtisztulás, megújulás, feltámadás sarokpontjává válik. Talán ezért vitted nemrég Őszentsége elé terveidet, pápai áldást kérve rájuk.

*Si deus nobiscum, quis contra nos?* Ha az Isten velünk, ki ellenünk?

Bár ismerem minden házadat, írásoadat, bár rengeteget dolgoztunk együtt, bár évtizedek óta barátok vagyunk és mint a tenyeremet ismerem a régi templom romjait, rajzait és gyermekko-

rod ide kötődő emlékeit, csodaként, váratlan isteni ajándékként éltem meg ezt az új, az Úristen kedvére készített tervet, amely kiemelkedik életművedből. Váratlan és előzmények nélküli, mint a megvilágosodás.

Tavaly, mikor esélye látszott megépülésének, hónapokra szobámba zárkoztam, és rajzoltam, szerkesztettem.

Minél mélyebbre hatoltam, minél többet meséltél, tártál fel előttem belőle, annál inkább meggyőződéssé vált, hogy ez nem egy temp-lomod a sorban, hanem ez Te vagy egy új formában, magadat adod a legfelsőbb szinten.

Így írtál:

„Készen állunk a szeretet, az egyesülés útjára, még ha jó és rossz, igen és nem, ég és föld kapujaként kell is élnünk, míg a két kicsi angyal jobbról és balról szárnyára nem emel és átvisz oda, ahol a semmi helyén magunkat végleg meg nem találjuk.”

Ígéretet teszek, ígéretet teszünk neked, hogy mindazt, amit szellemi hagyatékként ránk hagytál, méltóan megőrizzük és továbbadjuk az utá-nunk következőknek.

Ha hibáznánk, üzenj, mi érteni fogjuk. Szellemed velünk marad örökre.

Hozzad mérhető építész száz évben egy születik. Ma még nem láthatjuk, ki lesz az, de készen fogunk állni arra,



hogy a Tőled kapott tallért megőrizve és képességeink szerint kamatoztatva átadjuk neki, ha eljön az ideje.

Néhány hete, mikor utoljára találkoztunk, csendesesen álltunk egymás mellett az alkonyatban, majd ezt mondtad: *Ez nagyon fontos. Fontos amit csinálsz. Érted?*

Akkor nem értettem, de ma már tudni vélem, mire gondoltál, és ígérem, ígérjük Neked, hogy nem hagyjuk szétszéledni nyájadat.

Tanítványaid, követőid együtt maradunk, a tévelygőket visszahívjuk, a gyengéket segítjük, az elesetteket felemeljük.

Isten Veled, Imre!

Isten Veled, Mester!

**Nagy Ervin, országos főépítész**

Makovecz Imre elment. Nincs itt. Ne áltassuk magunkat semmivel. Nincs itt, és nem is jön vissza. Magunkra maradtunk. Többé nem kérdezhetünk, és nem várhatunk választ Tőle. Számára már nincs különbség a lehető és a lehetett volna között. Azzal kell gazdálkodnunk, amit reánk hagyott. És ez hatalmas örökség.

Mindenek előtt be kell fejeznünk megkezdett, folyamatban lévő épületeit. A dobogókői házat, a makói fürdő grandiózus együttesét. Ezek épülnek, részletes terveik elkészültek, nem lesz nehéz feladat.

Aztán ott vannak a meg nem valósult tervek. Ha csak a legutóbbi könyvét, a Templomokat, az „aranykönyvet” nézzük, a 49 tervből jó ha 15 megépült. A többi várat magára. Biztos, hogy néhány nem az örökkévalóságig, előbb-utóbb megépíti valaki. Ez már nehezebb feladat lesz. Hiszen részletes tervek nincsenek, ezeket még el kell készíteni. De elkészíthetőek, mivel Imre rajzai olyan pontosak, világosak, egyértelműek. Tudjuk, tanítottad, a ház egy darab ég az égből, és egy darab föld a földből.

Ami igazán nehéz lesz, az örökséged harmadik részének a folytatása. Ami már messze több mint építészet. Amiről egyszer azt mondtad:

*„A szellemi és fizikai romlás közepette az úri jókedv: megérteni az embereket, a tájat, a fákat, és megértésből folytatni azt, amit a Teremtő éltet és virágoztat.”*

És itt már az egész emberiségre gondoltál, benne Európa közepére, Kárpátiára, és benne a küldetéses magyar nemzetre. Amelyik nem vérségi alapon vezethető le, hanem választás kérdése. Amelyik 500 év gyötrelme után is még mindig létezik, és feladata van.

És tanítottál, tanítottál mindenhol és mindenkit. Underground mesteriskolában, kémektől körülvéve, de tőlük sem sajnálva a jó szót. Tanítottál a Dél-dunántúli Építész Stúdióban, a Visegrádi Táborban, tanítottál pályázatok útján kérdéseket föl téve. Létrehozta a Kós Károly Egyesülést, a Vándoriskolát, az *Országépítőt*, a Magyar Művészeti Akadémiát. Tudtad, hogy a tudást hogyan kell továbbadni.

Ez a faladat most már a miénk.

Tegnapelőtt emlékeztünk meg az aradi vértanúkról. Egyikük, Lázár Vilmos ezredes az agyonlövetése előtti éjjelen ezt írta: *Krisztus keresztje tövében váltak apostollá az apostolok.* Most itt állunk ravatalodnál, és magunktól kérdezzük, válunk-e apostollá?

Úgy 10 éve lehetett, hogy Zsigmond Lacit és engem magadhoz kérettél, a Kós Károly Egyesülés jövőjéről beszélgettünk. Elmondtad, hogy lassan át kell vennünk a feladatot az „öregektől”, Kampistól, Kálmán Pistától, és Tőled is. Firtattad, hogyan képzeljük a jövőt, hogyan folytatjuk a munkát, majd már Nélküled. Akkor adósod maradtunk a válasszal.

Most eljött az idő, hogy meglássuk, mit értettünk meg tanításodból. Tudjuk, érezzük, hogy az Egyesülés páratlan szellemi közösség, összetartozásunk, barátságunk hatalmas érték, erőt ad mindannyiunknak, de talán nem túlzás, ha azt mondom, hogy remény a kívülállóknak is.

Együtt maradunk!

A Fenséges Nap népe fiának tartotad magad. Isten kiválasztottja voltál.

Most, hogy megérkezettél Isten országába, búcsúzunk Tőled. De minden nap, minden éjjel Veled leszünk, s Te velünk leszel. Munkára hát.

Köszönjük, hogy eddig segítettél. Isten áldjon, és kísérjen utadon.

**Dévényi Sándor,**

*a Kós Károly Egyesülés elnöke*



**A Magyar Művészeti Akadémia búcsúja Makovecz Imrétől**

Ígérjük, hogy árvaságunkat feloldva örökre együtt maradunk Veled itt is, ahol testvérünk voltál, ott is, ahol hiszszük, egyszer majd újra találkozunk.

Óbuda csendes esőinek árja helyett ma könnyeket hullajtanak a Kecse utcai ablakszemek. Ez októberi szombat délután vándorcshellagos Betlehemről álmodoznak, s karácsonyra újszülöttet ígérnek Neked és mindazoknak, kik az emlékező nemzet szívének hallani vélik hangos dobbanásait. Erre figyeltél mindig Te is barátunk az elázott Kolontár tűzvörös sebei láttán, és fogadtad erős bizalommal követőidnek önzetlen társulásait.

Most még temetés van, különös óra... s míg földbe hanyatlik az elalélt

test, szárnyait bontogatni kezdi az emberi példa nagyszerűsége, égremlik, majd bátorítóan visszatekint és máris halljuk az éteri hangot: Imre fiam, gyere hozzám, eljött az idő, add ide terveidet az egeknek, mert templomot kellene emelni itt is. Angyalaim régtől gyűjtögetik szorgalmasan felhőkezeikkel csillagaim az alapozáshoz, mert töprengéseimnek ideje jött el nekem is, látva az emberiség ingatag sorsát odalent

...emígy az Isten –

Ekkor gyönyörű álmod, az AKADÉMIA kínzó hiányodba fázva beleremeg,

csak kölcsönbe Uram, ezt mondanánk, ha mernénk – de utódaidban rögvest felragyog a többlet; intés, tanítás, hála, áldozat, s mert kifogyhatatlan lettél nekünk minden próbában, minden időig

mint távolságában a végtelen –

ez elég lesz nekünk. Ígérjük, hogy árvaságunkat feloldva örökre együtt maradunk Veled itt is, ahol testvérünk voltál, ott is, ahol hiszszük, egyszer majd újra találkozunk.

**Fekete György,** *a Magyar Művészeti Akadémia elnöke*

*Zsitva Tibor felvételei*

